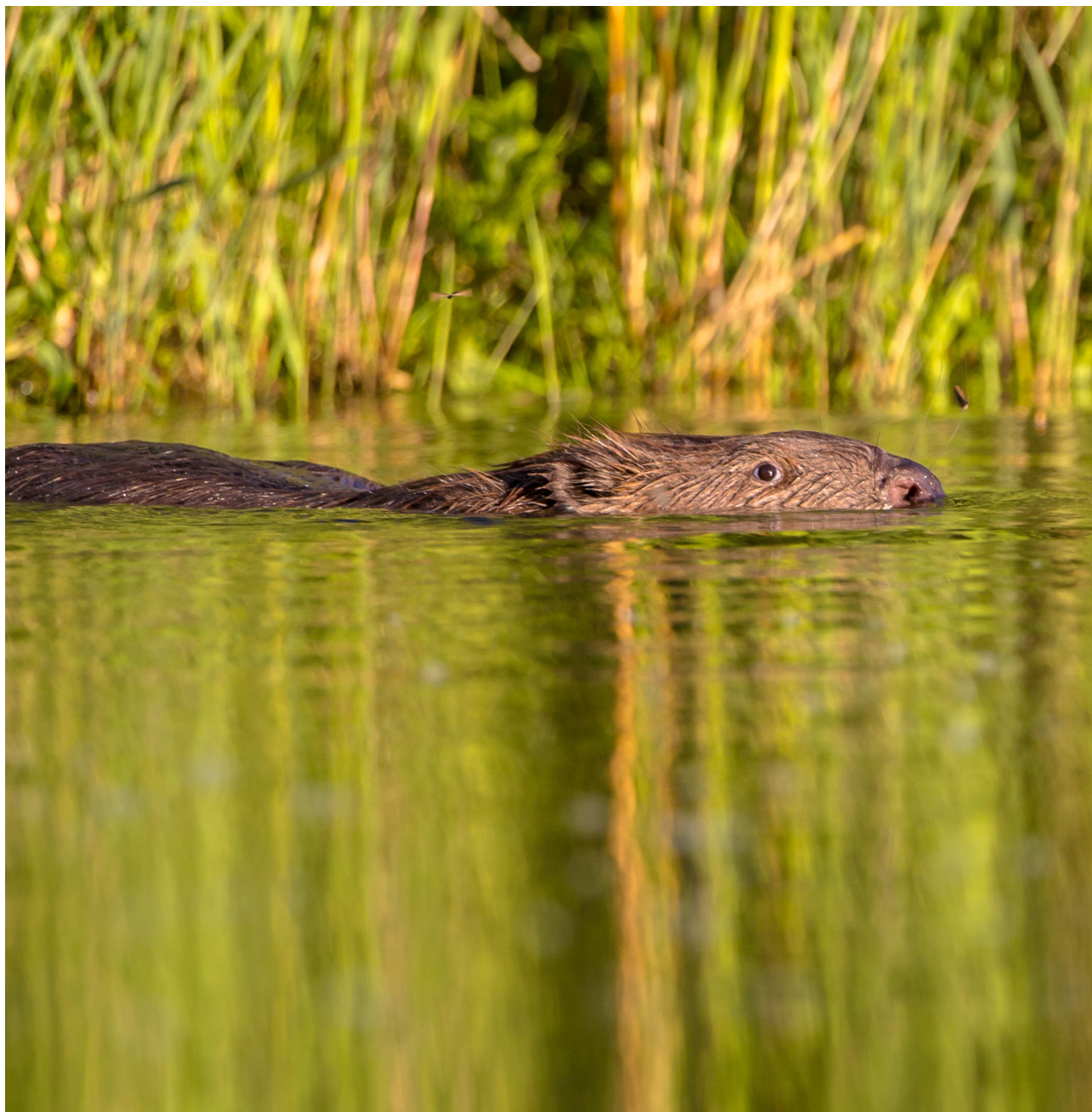

PROGRAMMABEGROTING 2025

BEGROTING 2025 EN DE MEERJARENRAMING 2026-2029

Wij zijn AQUON

AQUON is de ideale partner voor watergerelateerd onderzoek en advies.

We zijn een innovatieve fullservice partner voor negen waterschappen en hoogheemraadschappen in Midden- en Zuid-Nederland. Ook gemeenten, overheid en bedrijven schakelen ons steeds vaker in voor professioneel wateronderzoek, deskundige voorlichting en betrouwbaar advies. Ons onderzoek geeft inzicht in de waterkwaliteit en vormt daarmee de basis voor gezond en duurzaam waterbeheer.

Kernwaarden

Water is belangrijk voor iedereen. Voor leven, gezondheid en recreatie.

Wij dragen hieraan bij vanuit onze kernwaarden: Samen, verantwoordelijk en professioneel.

MISSIE

AQUON realiseert gedegen inzicht in waterkwaliteit. Hiermee dragen wij als geïntegreerd ketenpartner van de waterschappen bij aan een gezond en duurzaam watersysteem.

Samen werken we aan een gezond leefgebied voor flora en fauna, veilig zwemwater en schoon oppervlaktewater voor mens en dier.

Want goed water is goed leven.

VISIE

AQUON is net als water altijd in beweging. Een heldere organisatie, met kennis en innovatie als drijvende kracht. Als expert op het gebied van wateronderzoek leveren wij kwalitatief uitstekende data en verstrekken we informatie die noodzakelijk is voor degelijk waterbeheer door de waterschappen. Nu en in de toekomst.

Om expert te blijven op het gebied van wateronderzoek, geven we prioriteit aan kennisbehoud, samenwerking en innovatie.

Hiervoor zoeken we verbinding met de waterschappen en andere deskundige partijen.

Werken bij AQUON betekent flexibiliteit, deskundigheid en verantwoordelijkheid.

AQUON biedt haar medewerkers een inspirerende omgeving met ruimte om professioneel te werken en hun talent optimaal te ontwikkelen.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting van directie en bestuur	4
1 Inleiding	6
1.1 Tijdspad en activiteiten	6
1.2 Leeswijzer begroting 2025	6
2 AQUON & haar waterschappen	8
2.1 Missie & visie AQUON	8
2.2 Algemene ontwikkelingen in de omgeving	8
2.3 Algemene ontwikkelingen AQUON-organisatie	9
3 Ontwikkelingen in het jaar 2025	12
3.1 Focus op heden en toekomst	12
3.2 Planning & control cyclus	13
4 Begroting in één oogopslag	14
4.1 Inkomsten en uitgaven in 2025	14
4.1 Financiële informatie 2025-2029 op hoofdlijnen	14
5 Meetvraag productie 2025-2029	16
5.1 Meetvraag 2025	16
5.2 Meetvraag 2025-2029	17
5.3 Effect van de productieverwachtingen	18
6 Programma laboratorium	20
6.1 Begroting voor programma 1: laboratorium	20
6.2 Toelichting op de begroting laboratorium activiteiten	21
7 Programma eigenaren GR aquon	24
7.1 Begroting voor programma 2: eigenaren GR aquon	24
7.2 Toelichting op de begroting eigenaren GR aquon	24
8 Kostentoerekening en bijdrageregeling	26
8.1 Jaarlijkse exploitatiekosten laboratorium (programma 1)	26
8.2 Kosten eigenaren (programma 2)	26
9 Paragrafen	27
10 Risicomanagement	30
Bijlagen:	34
Bijlage 1: Bijdrageregeling en kostenverdeling	35
Bijlage 2: Verificatie business case centralisatie	38

SAMENVATTING VAN DIRECTIE EN BESTUUR

Voor u ligt de programmabegroting 2025 van AQUON, inclusief meerjarenraming 2026 – 2029.

INLEIDING

Na de verhuizing eind 2024 is 2025 het eerste volledige jaar in de nieuwbouw in Houten. Deze wordt in dit jaar dan ook officieel feestelijk geopend. Hiermee is het proces van herhuisvesting vanaf de oprichting van AQUON met 5 locaties in 2012 naar 1 centrale nieuwbouw en 3 satellieten in 2025 afgerond. De focus van de organisatie na deze centralisatie ligt bij het blijven binden en boeien van de medewerkers, het verder optimaliseren van de bedrijfsprocessen en het verder door ontwikkelen van de onderlinge samenwerking. Dat moet leiden tot blijvend gemotiveerde medewerkers, verdergaande efficiëntie, kennisuitwisseling en onderlinge verbinding.

ONTWIKKELINGEN

De meetvraag 2025 stijgt ten opzichte van de hernieuwde opgave van de meetvraag voor 2024 van 16,6 miljoen naar een opgegeven omvang van 17,2 miljoen verkooppunten. Naast de (wettelijke) monitoring zal de sensor monitoring zich verder uitbreiden, zullen eDNA analyses vaker uitgevoerd worden en wordt voor alle waterschappen het volledige proces voor waterbodemonderzoek uitgevoerd. De aandacht voor en ontwikkeling van methoden voor bijzondere monitoring als analyses voor Zeer Zorgwekkende Stoffen, voor lage Rapportage Grenzen en (non) Target screening (onderzoek naar grote aantallen (on)bekende stoffen) gaat onverminderd door. AQUON zet de reeds ingezette ontwikkelingen op het gebied van digitalisering en informatiebeveiliging voort en zal een beschouwing van de Producten en Diensten Catalogus uitvoeren.

In de meerjaren verwachting uit de opgaven van de waterschappen stagneert de meetvraag de komende jaren. AQUON voorziet echter op basis van historisch inzicht dat de meetvraag de komende jaren verder zal stijgen. Hiernaast wordt in samenwerking met de waterschappen geanticipeerd op de verwachte ontwikkelingen van de monitoring voor stedelijk afvalwater vanuit de nieuwe Europese Richtlijn. Een eerste indicatie door de waterschappen geeft het inzicht dat hierdoor sprake is van een substantiële verhoging van de meetvraag, naar verwachting binnen de periode van deze meerjaren raming van 2026-2029. Aangezien nadere concretisering op dit moment nog niet mogelijk is, heeft in de meerjarenraming hiervan geen doorrekening plaatsgevonden. Jaarlijks zal AQUON deze ontwikkelingen samen met de waterschappen nauwkeurig volgen en hierop acteren indien nodig.

AQUON heeft in 2024 een toetredingsstrategie uitgewerkt ten behoeve van waterschappen die potentieel geïnteresseerd zijn om als nieuwe eigenaar toe te treden tot de GR AQUON. Hiermee zijn de randvoorwaarden voor een toetreding vastgesteld en staat de organisatie klaar om bij een potentiële nieuwe deelnemer een snel en zorgvuldig besluitvormingsproces te kunnen doorlopen. In de meerjarenraming is nog geen rekening gehouden met een eventuele toetredere tot de GR AQUON.

Bij het opstellen van de programmabegroting 2025 is rekening gehouden met de relatief hoge CAO stijging in 2024 en een relatief hoge CAO inschatting conform Macro Economische Verkenning (MEV) in 2025. AQUON zal de kostenontwikkeling nauwlettend blijven volgen en heeft hierbij blijvend aandacht voor mogelijke optimalisaties binnen de make-buy-ally strategie om scherp te kunnen zijn op de kostenbeheersing.

FINANCIËLE RESULTATEN

Ondanks alle ontwikkelingen en kostenverhogingen, o.a. als gevolg van de ingebruikname van de nieuwbouw, lukt het AQUON om binnen de uitgangspunten van de businesscase te blijven. De prijs per verkooppunt blijft lager dan in de businesscase, rekening houdend met duurzaamheid en de werkelijke salaris-, prijs- en rentestijgingen.

De (technisch) voorzitter

De directeur

P.H.W.M. Daverveldt

J.K. Bouma

1 INLEIDING

Deze programmabegroting 2025 geeft planvorming en een financiële uitwerking van de programma's van AQUON weer. De kaders voor het programmajaar 2025 zijn vastgelegd in de Kaderbrief 2025, die in de algemene bestuursvergadering van 11 december 2023 werd besproken en vastgesteld.

1.1 TIJDSPAD EN ACTIVITEITEN

De begrotingsbehandeling 2025 loopt volgens een bekend tijdsplan. Na behandeling van het concept van de programmabegroting zal het bestuur deze vrijgeven voor zienswijze. Na de zienswijzeperiode zal het bestuur in juni de programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029 vaststellen.

De planning is conform de bestuurlijke kalender en ziet er als volgt uit:

BESTUURLIJKE PLANNING	
Behandeling concept programmabegroting 2025 in adviesorgaan platform eigenaren en het Dagelijks Bestuur	maart 2024
Zienswijzeperiode waterschappen	april-juni 2024
Ontwerpbegroting en reactienota in adviesorgaan platform eigenaren en het Dagelijks Bestuur	juni 2024
Vaststellen door het Algemeen Bestuur	Juni 2024

1.2 LEESWIJZER BEGROTING 2025

De begroting 2025 is opgesteld conform voorschriften van BBVW. De verplichte overgang van BBVW naar BBV vindt voor gemeenschappelijke regelingen naar verwachting op zijn vroegst in 2026 plaats. Gelijk aan het begrotingsjaar 2024 heeft AQUON haar begroting voor 2025 in twee programma's ondergebracht. Het eerste programmaonderdeel, 'Laboratorium AQUON', omvat de AQUON-hoofdprocessen. Hierin zijn de reguliere laboratoriumactiviteiten opgenomen. De kostenstructuur is een afgeleide van de werkprocessen van AQUON.

In het tweede programmaonderdeel, 'Eigenaar GR AQUON', is opgenomen op welke wijze de financiering verloopt van de ombouw en herinrichting van AQUON en daarmee de gevolgen van de strategische keuzes van de eigenaren. Op deze manier geeft AQUON een splitsing weer tussen operationele kosten en transitiekosten. Operationele kosten zijn gekoppeld aan de AQUON-productieorganisatie in al haar operationele facetten. Het eigenaarsdeel heeft een tijdelijk karakter, zodra de centralisatie van AQUON in zijn geheel is afgewikkeld, zal dit programma niet meer nodig zijn.

In de hoofdstukken 2 en 3 wordt een toelichting gegeven op de verwachte ontwikkelingen in de omgeving en bij AQUON. In hoofdstuk 4 wordt een samenvatting van de begroting in één oogopslag gegeven. Vervolgens wordt in hoofdstuk 5 de ontwikkeling van de meetvraag van de afgelopen jaren en de meerjarenverwachting beschreven. In de hoofdstukken 6 en 7 worden de programma's in detail uiteengezet en toegelicht. De

kostentoe rekening en bijdrageregeling aan de waterschappen wordt in hoofdstuk 8 weergegeven. De verplichte paragrafen zijn opgenomen in hoofdstuk 9. Tenslotte volgt in hoofdstuk 10 een uiteenzetting van de onderkende risico's en bijbehorende beheersingsmaatregelen.

Als bijlagen zijn de berekening van bijdrageregeling per waterschap voor de jaren 2025 tot en met 2029 alsmede een toelichting van de ontwikkeling van de prijs per verkooppunt versus de Businesscase opgenomen.

2 AQUON & HAAR WATERSCHAPPEN

AQUON heeft op 7 november 2019 de strategienota 2020-2030 opgesteld. Deze strategie is opgenomen in het rapport 'Strategie 2020-2030 & businesscase Centralisatie AQUON, versie 1.1'. Uitgangspunten in deze strategie zijn de missie en visie van AQUON enerzijds en relevante omgevingsontwikkelingen anderzijds. Naast inspelen op deze ontwikkelingen ligt de focus voor AQUON op het borgen van de behaalde resultaten uit het verleden en het verhogen van de klantgerichtheid. Op basis van de strategie 2020-2030 kan AQUON invulling geven aan het takenpakket zoals verwoord is in de GR AQUON.

2.1 MISSIE & VISIE AQUON

AQUON realiseert inzicht in waterkwaliteit. Hiermee draagt AQUON, als geïntegreerd ketenpartner van de waterschappen, bij aan een gezond en duurzaam watersysteem. Samen werken we aan een gezond leefgebied voor flora en fauna, veilig zwemwater en schoon oppervlaktewater voor mens en dier. Want goed water is goed leven. AQUON is net als water altijd in beweging. Een heldere organisatie, met kennis en innovatie als drijvende kracht. Als expert op het gebied van wateronderzoek levert AQUON kwalitatief uitstekende data en verstrekt zij de informatie die noodzakelijk is voor duurzaam waterbeheer door de waterschappen. Nu en in de toekomst. Om expert te blijven op het gebied van wateronderzoek geeft AQUON prioriteit aan kennisontwikkeling, kennisbehoud, samenwerking en innovatie. Hiervoor investeert AQUON in de ontwikkeling van haar medewerkers en processen en zoekt AQUON actief de verbinding met de waterschappen en andere deskundige partijen.

Werken bij AQUON betekent flexibiliteit, deskundigheid en verantwoordelijkheid. AQUON biedt haar medewerkers een inspirerende omgeving met ruimte om professioneel te werken en hun talent optimaal te ontwikkelen.

2.2 ALGEMENE ONTWIKKELINGEN IN DE OMGEVING

De omgevingsontwikkelingen zijn een belangrijk uitgangspunt voor de tienjaarsstrategie van AQUON. De toenemende aandacht (maatschappelijk, politiek en vanuit de media) voor natuur, milieu en biodiversiteit maakt dat er meer inzicht in de waterkwaliteit wordt gevraagd en dat er hogere eisen aan de kwaliteit van analyseresultaten worden gesteld. De ontwikkelingen waarvan AQUON verwacht dat zij de grootste invloed hebben op de meetvraag, blijven de toename van en onderzoek naar milieuvreemde stoffen, klimaatverandering, de wetgeving (en normering) en de innovaties.

De behoefte aan informatie uit het riool- en zuiveringswater in verband met volksgezondheid leiden tot (nationale) samenwerkingsmogelijkheden en bieden kansen in het kader van afvalwatersurveillance. De positie van de zuiveringen in de afvalwaterketen zijn een onmisbare schakel bij dergelijke vraagstukken. De COVID-bemonsteringen zijn sinds begin 2024 ingezet op een 'waakvlam'-niveau om te kunnen opschalen als dat nodig is. Vanaf 2024 start de Nationale Rioolwater Surveillance (NRS) als opvolger van de COVID-bemonsteringen. Daarnaast zijn kansen in het kader van pandemische paraatheid onderwerp van diverse onderzoekprogramma's.

De Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater wordt geactualiseerd met als doel om nog meer vervuiling aan te pakken. De nieuwe maatregelen hebben als doel om de gezondheid van mens, dier en milieu te beschermen, de kwaliteit van afvalwater te verhogen en het water efficiënter te behandelen. De omvang van deze ontwikkeling zal significant zijn, maar is in absolute termen nog onzeker. Deze ontwikkelingen zullen niet voor 2027 in werking treden. In de meerjaren verwachting is deze niet meegenomen in de meetvraag en het kostenpatroon.

Daarnaast zijn er ontwikkelingen (politiek debat en media-aandacht) die meer kwalitatief zijn te beschouwen of pas invloed hebben als ze optreden (milieu-incidenten en calamiteiten). AQUON begrijpt de rol die de waterschappen spelen in het publieke debat over duurzaamheid, natuur en milieu en welke rol AQUON heeft in het adviseren en van informatie voorzien van de waterschappen. In een wereld waarin steeds meer aandacht is voor natuur en milieu en milieu-incidenten steeds prominenter worden uitgemeten, is het van belang dat onderzoeksresultaten door AQUON volledig, betrouwbaar en tijdig worden opgeleverd.

AQUON opereert als kennis- en netwerkorganisatie om inzicht te geven in de waterkwaliteit. De kennis en capaciteit op het gebied van waterkwaliteit zit bij een diversiteit aan organisaties, zoals (rijks)instituten, universiteiten, waterschappen, collega waterschapslaboratoria en (commerciële) marktpartijen. Kennisontwikkeling en research & development vindt op vele plaatsen en in diverse samenwerkingsverbanden plaats.

De ontwikkelingen in de sensortechnologie, de metingstechnologie, de laboratoria-instrumenten en in het vergaren en beheren van data gaan snel. De borging en ontsluiting van data wordt steeds belangrijker om tot een integraal inzicht van waterkwaliteit te komen. Het proces van digitale transformatie (data, databeheer en datamanagement) speelt hierbij een belangrijke rol. Veel van deze ontwikkelingen komen in samenwerkingsverbanden van publieke en private partijen tot stand, waarbij gebruik wordt gemaakt van subsidie- en financieringsmogelijkheden.

AQUON onderkent relatief grote en invloedrijke ontwikkelingen in haar omgeving, waarop zij met haar strategie inspeelt. Op lange termijn (2030 en volgende jaren) is minder zeker hoe de werkelijkheid eruit zal zien, zoals ook beschreven in het scenario-onderzoek van de waterschappen, opgesteld door adviesbureau IPR-Normag (rapport d.d. 5 februari 2020). AQUON zal haar organisatie continue wendbaar en flexibel blijven aanpassen en beheersen.

AQUON heeft in 2024 een toetredingsstrategie uitgewerkt ten behoeve van het uitbreiden van het aantal eigenaren voor de GR AQUON. Hierin worden uitgangspunten en kaders geformuleerd voor eventuele toetreding van een waterschap, waarbij zowel de invalshoek vanuit de waterschappen als die vanuit AQUON worden belicht. Deze toetredingsstrategie moet algemeen toepasbaar zijn voor de toetreding van een waterschap. Hiermee zijn de randvoorwaarden voor een toetreding vastgesteld en staat de organisatie klaar om bij een potentiële nieuwe deelnemer een snel besluitvormingsproces te kunnen doorlopen.

2.3 ALGEMENE ONTWIKKELINGEN AQUON ORGANISATIE

Om onderzoeksresultaten volledig, betrouwbaar en tijdig te kunnen leveren is AQUON geaccrediteerd, wat betekent dat de resultaten voldoen aan alle wettelijke eisen en kwaliteit en gegarandeerd betrouwbaar zijn. Daarnaast heeft AQUON als enige waterlaboratorium een calamiteitendienst (metingen zijn 24/7 mogelijk, dus ook in het weekend en buiten reguliere (kantoor)uren).

Centralisatie

In 2025 is de centralisatie een feit. Nadat in 2020 het algemeen bestuur van AQUON heeft besloten om de activiteiten van AQUON te centraliseren op een nieuwe locatie, zijn de plannen voor deze centralisatie nader geconcretiseerd en uitgevoerd. Na een traject van aanbesteding en onderhandeling is begin 2023 het bouwkundige en installatietechnische werk gegund en is de eerste paal in mei 2023 in de grond gegaan. De oplevering zal naar verwachting begin augustus 2024 plaatsvinden, waarna voorzien is dat het laboratorium eind 2024 in gebruik genomen gaat worden. 2025 zal een jaar zijn waarin AQUON het werken in het nieuwe pand en de logistieke processen moet finetunen. AQUON verwacht een fijne, professionele werkomgeving te hebben waarin medewerkers met plezier hun werk kunnen doen ten behoeve van de waterschappen. Dit doet AQUON met eigen medewerkers en een flexibele schil van externe inhuur om zo optimaal mogelijk de inzet af te kunnen stemmen op de vraag. Het pand is geschikt voor een basismeeetvraag van 17,2 miljoen verkooppunten.

In de aanloop naar de centralisatie vinden er bij AQUON vele ontwikkelingen plaats. Naast ontwikkelingen in de dienstverlening en de daarbij behorende performance, wordt ook veel aandacht besteed aan de ontwikkeling van medewerkers en aan samenwerking zowel intern als met de waterschappen. Er is een cultuurprogramma gestart waarin de medewerkers gezamenlijk invulling geven aan hoe zij de samenwerking in Houten vorm gaan geven.

De financiële uitgangspunten, en ook het exploitatie effect, worden opgenomen in de voorliggende programmabegroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2029.

Ontwikkeling kennis

Als kennisorganisatie verzekert AQUON zich dat voor elk proces de kennis in huis aanwezig is om als professioneel ketenpartner én als opdrachtgever te kunnen functioneren. AQUON zet actief in op de ontwikkeling van haar organisatie en medewerkers. Om up-to-date te blijven zoekt AQUON de samenwerking met deelnemende waterschappen en andere partijen zoals externe kennisinstituten en/of marktpartijen. Ook participeert AQUON in nationale subsidie- en innovatieprojecten om zo bij te dragen aan de (eigen) kennisontwikkeling en kennisbehoud.

Capaciteit

Voor het uitvoeren van de werkzaamheden maakt AQUON weloverwogen keuzes wat betreft het al dan niet zelf doen of uitbesteden van haar werk. Als grootste waterschapslaboratorium van Nederland is AQUON een factor van betekenis binnen de markt. Op basis van de vastgestelde 'make, buy, ally strategie' (2019 en herijkt in 2022) maakt AQUON keuzes om een deel van het werk zelf te doen, zowel op basis van bedrijfseconomische afwegingen als op basis van kennisbehoud en -ontwikkeling. Door eigen kennis en vaktechnisch inzicht kan in geval van uitbesteding worden beoordeeld of de geleverde producten en diensten voldoen aan de gewenste kwaliteit.

Innovatie

AQUON omarmt de kansen die innovatie biedt. Inzicht in en beheersing van de waterkwaliteit vergen, vooral in het licht van de toenemende hoeveelheid milieuvreemde stoffen, steeds meer en betere gegevens.

AQUON heeft in afstemming met de waterschappen een verandering in de focus aangebracht op de verwachte innovaties. In de strategie 2020-2030 waren drie prioriteiten in de innovatieve ontwikkelingen onderscheiden, te weten sensortechnologie, DNA-gerelateerde technieken en big data. Samen met de waterschappen is ondertussen vastgesteld dat sensortechnologie geen hoofdlijn van focus meer hoeft te zijn omdat dit nu is

opgenomen in de dienstverlening van AQUON. In plaats daarvan is vastgesteld dat bijzondere monitoring voor bijvoorbeeld Zeer Zorgwekkende Stoffen, Passive Sampling en analyses met lage Rapportage Grenzen focus moet krijgen. Daarnaast blijven de andere twee hoofdlijnen eDNA/qPCR onderzoek (sinds 2022 opgenomen in de standaard dienstverlening van AQUON) en (big) data. De digitale transformatie (data, databeheer en datamanagement) krijgt in samenspraak met de waterschappen meer en meer vorm, waarbij de (digitale) ketenprocessen steeds meer en beter op elkaar worden afgestemd.

Verder wordt ingezet op andere innovatieve ontwikkelingen op het gebied van bio-assays, microverontreinigingen (waaronder ook microplastics) en meer effectgericht onderzoek, in goede afstemming met de waterschappen. Het verder implementeren van deze innovatieve ontwikkelingen in de werkprocessen vraagt aandacht en tijd, mede ook omdat de ontwikkelingen zich verder zullen verdiepen en verbreden.

AQUON financiert haar innovaties binnen het programma laboratorium met de huidige operatie. Dit is reeds jaren zeer succesvol gebleken, en zorgt voor een hoog niveau van innovatie en vernieuwing. Een voorwaarde om het gewenste niveau van innovatie te blijven vasthouden is stabiliteit van de meetvraag.

Personeel

Door de krapte op de arbeidsmarkt is het al jaren moeilijk om de benodigde vacatures te vervullen, met name voor van specialistische functies. AQUON besteedt veel aandacht aan interne opleidingstrajecten en leidt haar (hydrobiologische) analisten deels zelf op. In aanloop naar de centralisatie is reeds in 2023 het project één AQUON opgezet om te ondersteunen bij de integratie van de verschillende teams en locaties naar een centraal team. Dit project loopt in ieder geval in 2025 nog door. Hierbij is naast binden en boeien van medewerkers door de organisatie en leidinggevenden ook strategische personeelsplanning belangrijk. In het reguliere bestuurlijke rapportages zal een nadere update van deze activiteiten opgenomen worden.

Informatieveiligheid

Binnen AQUON is aandacht voor informatieveiligheid een continu proces. AQUON heeft structureel de nodige veiligheidsvoorzieningen gerealiseerd om de continuïteit en veiligheid te waarborgen. AQUON heeft in 2024 een kwartiermaker ingehuurd om de activiteiten op het gebied van de informatiebeveiliging te intensiveren en de maatregelen te implementeren om op hoger niveau aan de BIO eisen te voldoen. Deze kwartiermaker heeft als opdracht te starten met de verdere professionalisering van de informatiebeveiliging. Daarnaast gaat AQUON er vanuit dat de structurele invulling van de CISO-rol in de loop 2024 gerealiseerd kan worden, zodat in 2025 stappen gezet kunnen worden in de structurele doorontwikkeling van het beleid.

3 ONTWIKKELINGEN IN HET JAAR 2025

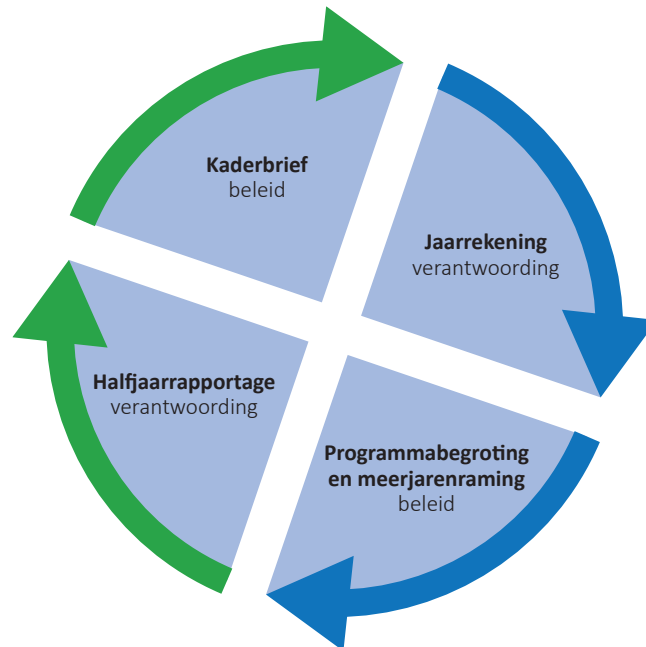
3.1 FOCUS OP HEDEN EN TOEKOMST

AQUON levert een essentiële bijdrage door inzicht te verschaffen in de waterkwaliteit. De noodzaak voor verdergaande ketensamenwerking van de waterschappen en AQUON vormde de basis voor AQUON2.0. Dit heeft geresulteerd in een aantal ambities die de waterschappen hebben vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling AQUON en het formuleren van een heldere missie en visie van AQUON. De ervaringen uit recente jaren en de externe ontwikkelingen leiden vervolgens tot een aangescherpte focus:

- **Performance:** het handhaven van het huidige hoge kwaliteitsniveau van de monitoring van waterkwaliteit, het voortzetten van de ontwikkelingen op de bestaande dienstverlening en het verstevigen van de unieke positie van AQUON als inwinner van data. Sensormonitoring en het gebruik van DNA-technologie (eDNA/qPCR) maken inmiddels onderdeel uit van de dienstverlening.
- **Innovatie:** optimalisatie van alle processen en investeren in nieuwe technologie en kennis. Het verbreden, verdiepen en verbeteren van de AQUON inwinnings- en laboratoriumprocessen, zodat de beschikbare data optimaal kan worden opgeslagen en uitgewisseld. Eenmalige opslag van data voor meervoudig gebruik is daarbij het uitgangspunt. De digitale transformatie is de leidraad voor de komende jaren om daar invulling aan te geven. AQUON zal hierbij nauw aansluiten bij de ontwikkelingen en de concrete wensen van haar partners zodat hiermee in de keten optimaal voordeel kan worden behaald. Bijzondere monitoring (zie ook hoofdstuk 2), eDNA en (big) data zijn daarbij de hoofdlijnen, maar ook nieuwe ontwikkelingen op het gebied van bio-assays, microverontreinigingen (waaronder ook microplastics) en meer effectgericht en diagnostisch onderzoek spelen daarbij een rol.
- **AQUON en haar medewerkers:** medewerkers zijn de kracht van AQUON. Het streven is om te komen tot een sterke formatie van medewerkers door hen de kans te geven hun talenten te ontwikkelen. De ontwikkeling van medewerkers betekent ontegenzeggelijk ook de ontwikkeling van AQUON als organisatie. De sterke betrokkenheid van medewerkers en hun wens om bij AQUON te werken verdienen waardering. Daarbij speelt de ontwikkeling van de interne cultuur een belangrijke rol.
- **Samenwerking:** optimalisatie van de interne samenwerking leidt tot een efficiëntere workflow en een hogere medewerkertevredenheid. Als (keten)partner wil AQUON de samenwerking en verbinding met deelnemende waterschappen verder verdiepen.
- **Rechtmatigheidsverantwoording:** vanaf 2025 wordt de verantwoording van de rechtmatigheid verlegd van de accountant naar het Dagelijks Bestuur. Dit leidt tot een intensievere samenwerking binnen en tussen de afdelingen. Ter voorbereiding wordt in 2024 de invoering van de Rechtmatigheidsverantwoording verder uitgerold binnen de organisatie.

3.2 PLANNING & CONTROL CYCLUS

In de planning & control cyclus wordt inhoud gegeven aan het proces van richting geven en op koers houden van de organisatie. Door middel van deze documentatie geven we als bestuur vorm aan de programma's en bewaken we de voortgang. De planning & control cyclus ziet er als volgt uit:

Afbeelding 1: Planning & control cyclus.

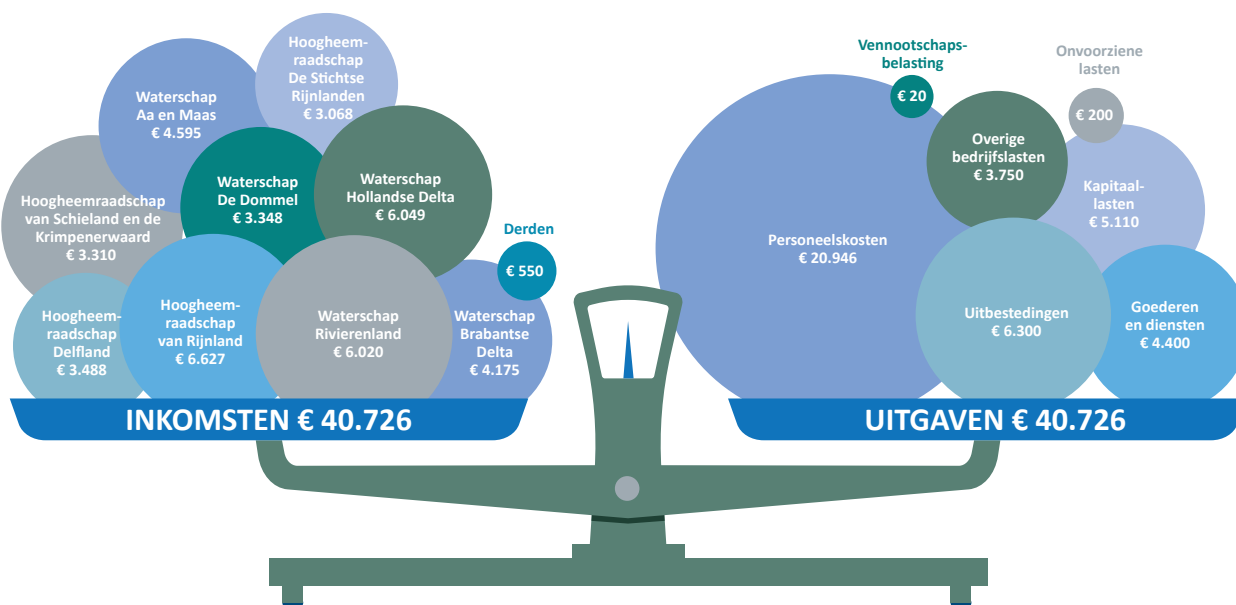
Conform de presentatie van de jaarcijfers in de afgegeven jaarrekeningen kent AQUON een adequate beheersing van haar financiële middelen en geven de cijfers een getrouw beeld van de werkelijkheid. In deze programmabegroting wordt een verwachting weergegeven van de ontwikkeling in het jaar 2025. Aangezien AQUON zich volop ontwikkelt, is het mogelijk dat gedurende het jaar 2025 AQUON zich door nieuwe inzichten en/of omgevingsfactoren dient aan te passen. Mocht er aanleiding zijn op basis van een veranderde omgeving de programmabegroting aan te passen, dan zal AQUON dit door middel van een begrotingswijziging kenbaar maken bij het Algemeen Bestuur.

Op basis van de planning & control cyclus stuurt AQUON met name op enkele prestatie-indicatoren, productieoutput en acceptabele kosten. Dit vraagt een goede beoordeling van de resultaten om zo aan te kunnen geven waar bijsturingsmogelijkheden aanwezig zijn. Dit geeft het management een stuur, een houvast om haar dienstverlening te kunnen uitvoeren. Het Laboratorium Informatie Management Systeem (LIMS), de urenverantwoording en het financiële systeem leveren rapportages, maandelijks worden deze op bedrijfsvoering niveau met het management doorgesproken en periodiek worden de resultaten tussen de directie en de betreffende manager in het P&C-gesprek besproken.

Sturing wordt door het management mede vormgegeven door het realiseren van de productievraag van de deelnemende waterschappen op basis van het beschikbare budget. In 2025 worden het platform Eigenaren en het Algemeen Bestuur met het halfjaarrapport geïnformeerd over de ontwikkelingen zodat tijdige (bij-)sturing mogelijk wordt.

4 BEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG

4.1 INKOMSTEN EN UITGAVEN IN 2025

Afbeelding 2: Begroting in één oogopslag (bedragen x €1.000).

4.2 FINANCIËLE INFORMATIE 2025-2029 OP HOOFDLIJNEN

LABORATORIUM bedragen X €1.000	BEGROTING EN RAMINGEN TIJDREKS 2025-2029				
	2025 begroot	2026 geraamd	2027 geraamd	2028 geraamd	2029 geraamd
Personeelskosten	20.946	21.669	22.311	22.868	23.441
Overige bedrijfslasten	3.750	3.863	3.979	4.098	4.221
Goederen en diensten	4.400	4.532	4.668	4.808	4.952
Uitbestedingen	6.300	6.332	6.458	6.588	6.785
Kapitaallasten	5.110	5.405	5.865	6.250	6.325
Onvoorziene lasten	200	200	200	200	200
Mutatie bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	20	20	20	20	20
Totale kosten	40.726	42.021	43.501	44.832	45.944
Bijdrage derden	550	550	550	550	550
Bijdragen waterschappen	40.176	41.471	42.951	44.282	45.394
Totale inkomsten	40.726	42.021	43.501	44.832	45.944

Tabel 1: Samenvatting begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029 programma laboratorium.

In de meerjarenraming is vanaf 2026 een kostenpatroon berekend dat passend is bij een reguliere meetvraag van 17,2 miljoen verkooppunten, waarbij een deel van de productie uitbesteed zal worden. Daarnaast is jaarlijks een aantal van 520.000 verkooppunten opgenomen inzake de NRS-bemonsteringen. Belangrijke componenten in dit kostenpatroon zijn de kosten die samenhangen met de nieuwbouw zoals rente, afschrijvingen en exploitatiekosten. Medio 2022 is door het algemeen bestuur het besluit genomen om de nieuwbouw te realiseren in de meest duurzame variant. Bij dit besluit bleek dat met het opnemen van de duurzaamheidsmaatregelen de belofte uit de businesscase nog steeds gerealiseerd wordt. Ook met de programmabegroting 2025 blijft de prijs per verkooppunt onder de belofte uit de businesscase (herrekend met werkelijke indexcijfers, rentepercentages en CAO-verhogingen) *

Voor een stijging in de salarissen is vanaf 2026 met een verhoging van 2,5 procent per jaar gerekend, voor prijsindex van out of pocket kosten met 3 procent.

Het eigenaarsdeel heeft in het kader van de centralisatie van AQUON een tijdelijk karakter. In de Businesscase centralisatie is voor de jaren 2021-2025 een totale post voor frictiekosten voorzien van 7,2 miljoen euro. Deze kosten doen zich vooral voor in de jaren 2024 en 2025. Om deze reden zijn de totale kosten in stand gehouden, en vindt de verschuiving zijn weerslag in de begroting 2025. Er zal in enkele gevallen uitloop van deze kosten zijn in de jaren 2026 en mogelijk 2027, voor deze overloop van de kosten zal eind 2025 een voorziening worden gevormd ten laste van de bestemmingsreserve. Na afronding van de centralisatie zal het eventuele restant van de bestemmingsreserve worden verrekend met de waterschappen. De bijdragen van de waterschappen lopen tot en met 2025.

EIGENAREN bedragen X €1.000	BEGROTING 2025
	2025 begroot
Personeelskosten	2.039
Overige bedrijfslasten	115
Goederen en diensten	0
Uitbestedingen	0
Kapitaallasten	767
Onvoorzien lasten	300
Mutatie bestemmingsreserve	-1.375
Vennootschapsbelasting	0
Totale kosten	1.846

Bijdrage derden	0
Bijdragen waterschappen	1.846
Totale inkomsten	1.846

Tabel 2: Samenvatting begroting 2025 programma Eigenaren.

* Zie bijlage 2 "verificatie Businesscase centralisatie" voor een nadere toelichting hierop

5 MEETVRAAG PRODUCTIE 2025-2029

De opdrachtgevers van de waterschappen hebben hun verwachte meetvraag op hoofdlijnen tot en met 2029 opgegeven. Op basis hiervan heeft AQUON een beeld van de te verrichten werkzaamheden in de komende jaren en op welke wijze zij haar bedrijfsvoering kan inrichten.

5.1 MEETVRAAG 2025

Productie/ meetvraag	Werkelijke productie						Meetvraag	
	2014	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	2025
Aa en Maas	794.197	1.518.416	1.659.617	1.986.993	1.821.055	1.866.942	2.080.000	2.000.000
Brabantse Delta	1.484.131	1.569.492	1.456.317	1.533.784	1.708.102	1.830.106	1.751.727	1.751.727
De Dommel	1.007.880	1.222.360	1.149.110	1.345.369	1.424.361	1.289.096	1.504.230	1.500.170
Delfland	754.853	1.019.044	1.256.499	1.301.466	1.288.948	1.667.006	1.528.408	1.585.238
Hollandse Delta	1.550.417	2.002.786	2.375.815	2.659.575	2.115.638	2.537.829	2.234.772	2.638.813
Rijnland	1.925.326	2.627.903	2.348.512	2.504.511	2.760.659	2.577.561	2.870.000	3.090.000
Rivierenland	1.894.387	2.878.224	2.849.439	2.638.354	2.226.052	2.527.277	2.307.000	2.338.550
Schieland en Kr'waard	551.809	793.786	914.139	985.975	1.114.580	1.210.805	892.500	892.500
Stichtse Rijnlanden	784.590	1.375.902	1.382.142	1.262.025	1.333.073	1.320.877	1.455.000	1.455.000
Subtotaal	10.747.590	15.007.913	15.391.590	16.218.052	15.792.468	16.827.499	16.623.637	17.251.998
indexcijfer jaar2014=100	100	140	143	151	147	157	155	161
COVID/NRS bemonsteringen			137.831	1.524.568	1.958.202	1.762.971	520.000	520.000
Totaal			15.529.421	17.742.620	17.750.670	18.590.470	17.143.637	17.771.998

* Hernieuwde opgave meetvraag november 2023

Tabel 3: De ontwikkeling in de meetvraag van 2014-2025.

Ontwikkeling meetvraag

De opgegeven meetvraag van de deelnemers voor 2025 stijgt naar 17,3 miljoen verkooppunten en ligt daarmee 4 procent hoger dan de hernieuwde opgave voor 2024. Op basis van de uitvraag baseert AQUON haar productieniveau voor haar begrotingsperspectief inclusief NRS-bemonsteringen in 2025 op 17,8 miljoen verkooppunten voor deelnemende waterschappen.

Nationale Rioolwater Surveillance

De Unie van Waterschappen (UvW) heeft afspraken gemaakt met het ministerie van VWS en het RIVM over een vijfjarige samenwerking op het gebied van afvalwatersurveillance. Voor 2021 tot en met 2023 heeft dat geresulteerd in de afspraak om 'slechts' vijf maal per week per RWZI te bemonsteren voor COVID-analyses. Dit resulteerde tot en met 2023 in een meetvraag van circa 1,8 miljoen punten per jaar. In februari 2023 is door het ministerie definitief besloten om, vanwege de afgenomen noodzaak tot handhaving van de monitoringsfrequentie van deze analyses, de frequentie van bemonsteren te reduceren tot een minimaal basisniveau. Dit resulteert vanaf 2024 in een meetvraag van circa 0,5 miljoen verkooppunten voor de

bemonsteringen in het kader van de Nationaal Rioolwater Surveillance (NRS). In de tabellen over de meetvraag is een aparte regel toegevoegd met de omvang van de NRS-bemonsteringen om zo een beeld te geven van de totale omvang van AQUON's activiteiten.

De afrekening van het ministerie aan de waterschappen van de NRS-bemonstering vindt plaats in euro's per bemonstering. AQUON brengt deze bemonsteringen op dezelfde wijze in rekening bij de waterschappen in de vorm van een voorschot op de eindafrekening. Om de totale omvang van AQUON's productie inzichtelijk te maken, zijn aan deze bemonsteringen conform de reguliere systematiek verkooppunten toegekend. Alle activiteiten ten behoeve van de NRS-bemonsteringen zijn separaat inzichtelijk. Op deze manier hebben de waterschappen inzicht in de omvang van deze inspanningen en worden ze in de administratie volledig apart gehouden.

Uit ervaring blijkt dat de productie (ook) wordt beïnvloed door onvoorziene projecten. Deze invloed is voor 2025 direct meegenomen in de uitvraag van de meetvraag aan de waterschappen in oktober 2023 en daardoor door het waterschap verdisconteerd in de opgave voor 2025.

5.2 MEETVRAAG 2025-2029

Het meerjarig perspectief op de verwachte productie van de individuele deelnemende waterschappen wordt in tabel 4 weergegeven.

Vanaf 2025 is gerekend met een basismetvraag van 17,2 miljoen verkooppunten. Het verschil tussen de door de waterschappen opgegeven verwachte meetvraag en de basismetvraag is op een aparte regel vermeld met de omschrijving 'prognose', omdat de totale basisomvang voor reguliere werkzaamheden van 17,2 miljoen punten bestuurlijk is vastgesteld.

In het platform Opdrachtgevers van oktober 2023 is afgesproken een eerste indicatie op te stellen van de extra meetvraag voor monitoring die voortkomt uit de nieuwe Concept Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater. Deze wordt nog niet opgenomen in de reguliere meetvraag, omdat zowel de omvang ervan als het moment waarop deze meetvraag zal aanvangen nog onduidelijk zijn. Dit wordt op zijn vroegst verwacht in 2027. De waterschappen hebben in een eerste indicatie een extra omvang van de meetvraag opgegeven van ongeveer 2,9 miljoen verkooppunten. Deze omvang is nog omgeven met een grote mate van onzekerheid, maar het geeft aan dat er in ieder geval sprake zal zijn van een substantiële extra meetvraag voor de discipline zuiveren na het ingaan van die nieuwe richtlijn. Ieder jaar zal voor deze discipline bij de programmabegroting ook de impact van deze nieuwe richtlijn worden bepaald.

PRODUCTIE/ MEETVRAAG	Hernieuwde opgave	Programma begroting	Meerjarenraming			
	2024*	2025	2026	2027	2028	2029
Aa en Maas	2.080.000	2.000.000	1.965.000	1.970.000	1.975.000	1.975.000
Brabantse Delta	1.751.727	1.751.727	1.751.727	1.751.727	1.751.727	1.751.727
De Dommel	1.504.230	1.500.170	1.484.000	1.519.000	1.519.000	1.519.000
Delfland	1.528.408	1.585.238	1.554.982	1.636.595	1.468.866	1.468.866
Hollandse Delta	2.234.772	2.638.813	2.639.288	2.159.457	2.281.251	2.281.046
Rijnland	2.870.000	3.090.000	2.950.000	2.910.000	2.920.000	2.930.000
Rivierenland	2.307.000	2.338.550	2.313.550	2.318.550	2.317.550	2.318.550
Schieland en Kr'waard	892.500	892.500	892.500	892.500	892.500	892.500
Stichtse Rijnlanden	1.455.000	1.455.000	1.455.000	1.455.000	1.455.000	1.455.000
Subtotaal	16.623.637	17.251.998	17.006.047	16.612.829	16.580.894	16.591.689
Indexcijfer jaar 2014=100	155	161	158	155	154	154
Prognose **		-	193.953	587.171	619.106	608.311
Subtotaal	16.623.637	17.251.998	17.200.000	17.200.000	17.200.000	17.200.000
NRS-bemonsteringen	520.000	520.000	520.000	520.000	520.000	520.000
Totaal inclusief COVID	17.143.637	17.771.998	17.720.000	17.720.000	17.720.000	17.720.000

* Opgave van de waterschappen in november 2023

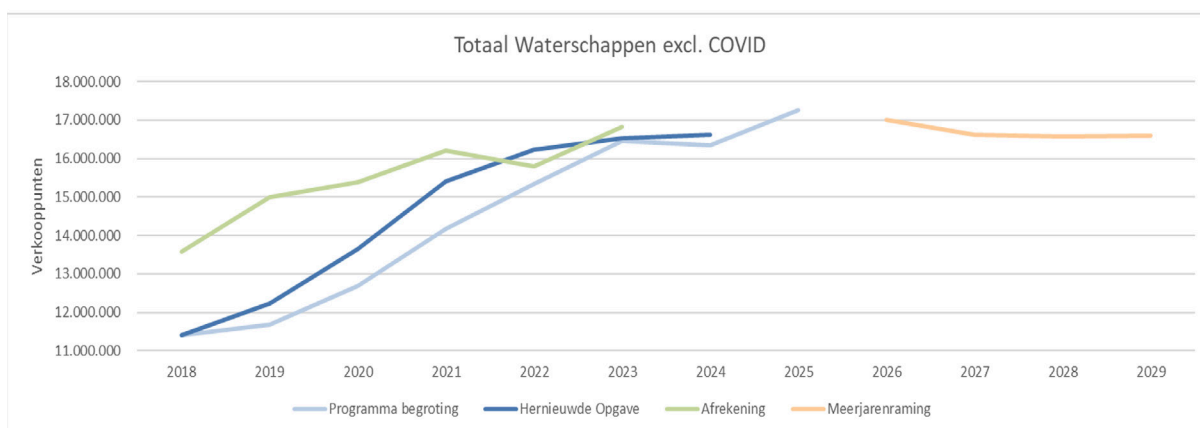
** Prognose: Vanaf 2025 wordt de meetvraag aangevuld om tot de basismetvraag van 17,2 miljoen VP te komen zoals bestuurlijk vastgesteld

Tabel 4: De opgave van de verwachte meetvraag 2025-2029.

5.3 EFFECT VAN DE PRODUCTIEVERWACHTINGEN

De opdrachtgevers/waterschappen zijn zelf verantwoordelijk voor hun opgegeven meetvraag voor de komende jaren. Deze productieverwachting is een belangrijk gegeven voor de bedrijfsvoering van AQUON. AQUON heeft de productieverwachting vooraf doorgesproken met haar opdrachtgevers.

In tabel 4 is de trend door middel van een indexcijfer weergegeven. Op basis van het indexcijfer kan geconcludeerd worden dat de productie op de lange termijn stabiliseert en op korte termijn stijgt. Deze stijging is in de afgelopen jaren hoger geweest dan de jaarlijkse opgave van de opdrachtgevers. Dit wordt over het algemeen veroorzaakt doordat gedurende het jaar aanvullende monitoring en projecten gewenst worden.

Afbeelding 3: Meetvraag ontwikkeling in de tijd.

In de meetvraag is een ingeschat aandeel onderzoeken opgenomen waartoe AQUON zelf (nog) niet is uitgerust en/of wat boven de bezettingsgraad uit zal komen. Deze onderzoeken worden door AQUON uitbesteed aan partners. AQUON constateert dat de vraag naar specialistische analyses stijgt. Specialistisch onderzoek zoals het landelijk medicijnrestenonderzoek blijft in omvang toenemen. Ook is er een toename in de diversiteit van de te onderzoeken stoffen in de afgelopen jaren te zien. Op verzoek van de opdrachtgevers worden ook de (voor)onderzoeken ten behoeve van waterbodemonderzoek in toenemende mate in eigen huis uitgevoerd.

Op basis van de opgegeven productiewaarden ontvangen de opdrachtgevers viermaal per jaar een voorschotfactuur gebaseerd op de begrote kosten en de begrote productiewaarden. De werkelijke jaarkosten worden door AQUON op basis van de werkelijke productiewaarden volgens de vastgestelde bijdragergeling afgerekend. In bijlage 1 is de berekening voor het jaar 2025 (en verdere jaren) nader uitgewerkt.

6 PROGRAMMA LABORATORIUM

6.1 BEGROTING VOOR PROGRAMMA 1: LABORATORIUM

Programma 1 LABORATORIUM	Begroting 2025	Begroting 2024	Realisatie 2023
LASTEN			
Personeelslasten			
Salarissen	14.742.387	12.947.000	11.049.836
Sociale lasten	3.778.200	3.751.000	3.097.069
Overige personeelskosten	1.175.000	875.000	1.401.891
Personeel van derden	1.250.000	2.396.000	3.491.270
Personeelslasten	20.945.587	19.969.000	19.040.066
Overige bedrijfslasten			
Diensten van derden	1.345.000	1.452.000	1.513.684
Huren en rechten	200.000	94.000	91.113
Leaseauto's	925.000	942.000	1.259.986
Verzekeringen	93.000	57.000	65.111
Belastingen	244.200	21.000	18.080
Onderhoud door derden	943.000	665.000	826.844
Overige bedrijfslasten	3.750.200	3.231.000	3.774.818
Goederen en diensten			
Ge- en verbruiksgoederen	3.750.000	3.654.000	3.478.090
Duurzame gebruiksgoederen	250.000	300.000	360.198
Energie	400.000	850.000	707.992
Goederen en diensten	4.400.000	4.804.000	4.546.280
Uitbestedingen			
Externe analyses	6.300.000	5.817.086	7.024.425
Uitbestedingen	6.300.000	5.817.086	7.024.425
Kapitaallasten			
Afschrijvingen	3.810.000	1.840.000	1.603.956
Rentelasten	1.300.000	119.000	124.945
Kapitaallasten	5.110.000	1.959.000	1.728.901
Normale exploitatiekosten	40.505.787	35.780.086	36.114.489
Onvoorzien	200.000	400.000	103.139
Totaal lasten	40.705.787	36.180.086	36.217.629
BATEN			
Externe rentebaten			-42.646
Bijdrage derden	-550.000	-500.000	-562.595
Totale kosten	40.155.787	35.680.086	35.612.388
Vennootschapsbelasting	20.000	4.000	49.310
Bijdrage waterschappen	40.175.787	35.684.086	35.661.698

Tabel 5: Begroting programma 1: Laboratorium activiteiten.

6.2 TOELICHTING OP DE BEGROTING LABORATORIUM ACTIVITEITEN

De uitgangspunten zoals vermeld in de kaderbrief 2025 (welke op 11 december 2023 door het Algemeen Bestuur is vastgesteld) zijn leidend geweest bij het opstellen van de begroting 2025. Op basis van de Macro Economische Verkenningen (MEV) is de verwachte prijsindex voor 2025 2,4 procent. Bij het berekenen van de out of pocket kosten wordt derhalve rekening gehouden met deze inflatiecorrectie ten opzichte van het prijsniveau eind 2024 op desbetreffende kostencategorieën. Voor salarisontwikkeling is zoals opgenomen in de kaderbrief 2025 gerekend met 4,7 procent CAO-verhoging en 1,5 procent voor individuele periodieken ten opzichte van het salarisniveau per 1 januari 2024.

AQUON zal de kostenontwikkeling nauwlettend blijven volgen en heeft hierbij blijvend aandacht voor mogelijke optimalisaties binnen de make-buy-ally strategie om scherp te kunnen zijn op de kostenbeheersing. De begroting is gebaseerd op reguliere kostenbegroting passend bij de opgegeven productieaantallen door opdrachtgevers van AQUON, in totaal 17,2 miljoen reguliere verkooppunten. Daarnaast is een aantal van 520.000 verkooppunten opgenomen inzake de COVID-bemonsteringen.

Onderstaand volgt een vergelijk op hoofdkosten niveau van de raming voor 2025 zoals opgenomen in de programmabegroting 2024 met deze begroting 2025, begroting 2024 en realisatie 2023. Bij de berekening van de raming 2025 is bij het opstellen reeds een inschatting gemaakt van een efficiencyslag die gemaakt kan worden in de kosten door de centralisatie, welke voor de begroting 2025 nogmaals kritisch is beoordeeld om zo tot verdere besparingen te komen. Onder de tabel is een toelichting opgenomen voor zover de kosten substantieel afwijken van de raming 2025, begroting 2024 en/of realisatie 2023.

LABORATORIUM bedragen X €1.000	REALISATIE, BEGROTING EN RAMING			
	2025 begroot	2025 geraamd*	2024 begroot	2023 realisatie
Personeelskosten	20.946	19.871	19.969	19.041
Overige bedrijfslasten	3.750	3.292	3.231	3.774
Goederen en diensten	4.400	4.529	4.804	4.546
Uitbestedingen	6.300	6.363	5.817	7.025
Kapitaallasten	5.110	5.278	1.959	1.686
Onvoorziene lasten	200	400	400	103
Mutatie bestemmingsreserve	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	20	4	4	49
Totale kosten	40.726	39.737	36.184	36.224

Bijdrage derden	550	500	500	563
Bijdragen waterschappen	40.176	39.237	35.684	35.661
Totale inkomsten	40.726	39.737	36.184	36.224

* Raming 2025 zoals opgenomen in programmabegroting 2024.

Tabel 6: 2023-2025 realisatie, raming en begroting.

Personeelskosten

De opgenomen salariskosten zijn gebaseerd op de personeelsformatie zoals opgesteld voor de invulling voor de operationele begroting 2024. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het invullen van bepaalde functies (zoals bijvoorbeeld adviseur HR, functioneel beheerder) zeer moeizaam blijkt. Naar verwachting zullen de vacatures pas in de loop van 2024 worden ingevuld. Deze invulling heeft een extra financieel effect op 2025 (volledig jaar in de kosten ten opzichte van een deel). In 2023 zijn alle functiebeschrijvingen geactualiseerd en generiek gemaakt. Deze actualisatie is per 1 januari 2024 geëffectueerd. Bij de berekening van de salariskosten is rekening gehouden met de efficiëncyslag die gemaakt wordt door de verhuizing naar Houten, waardoor de omvang van het personeel afneemt. Een kennisintensieve organisatie vraagt een hoger opleidingsniveau en hogere opleidingskosten.

De stijging van de salariskosten eigen personeel en inhuur ten opzichte van de eerdere raming bedraagt ruim 5 procent en heeft de volgende oorzaken:

- Correctie verhoging 2024, impact 300k; in de programmabegroting 2024 is uitgegaan van een verhoging van 5 procent. In werkelijkheid blijkt deze op 6,6 procent uit te komen.
- Correctie verhoging 2025, impact 700k; in de meerjarenraming voor 2025 is uitgegaan van een jaarlijkse stijging van 2,5 procent. In de programmabegroting 2024 zijn de MEV de basis, derhalve een verhoging van 4,6 procent en de loonsverhoging door groei in schalen/treden.
- Extra vergoeding reiskosten woon-werk. In de businesscase centralisatie is een verhoging van de reiskosten woon-werk opgenomen van 125k per jaar. Bij berekening van de werkelijke reisafstanden op basis van personeelsbestand blijkt een verhoging van 225k per jaar te ontstaan.
- Impact verruiming PBB budget voor medewerkers < 35 jaar. Zij hebben vanaf 2024 op aanvraag de beschikking over een budget van ten minste 12.000 euro dat zij gedurende een looptijd van 5 jaar kunnen besteden aan opleiding, ontwikkeling en coaching.

De groei van afgelopen jaren in combinatie met de krapte op de arbeidsmarkt en in de huidige behuizing heeft ertoe geleid dat AQUON de doelstellingen van de businesscase centralisatie in efficiency reeds gehaald heeft, echter met het onder druk staan van de organisatie en met een relatief hoge post inhuur personeel derden. In 2025 zal door de overgang naar het nieuwe pand het herstel ingezet worden, waarbij een optimalisatieslag gemaakt zal worden met het eigen personeel. Hierdoor zal ook een verschuiving plaatsvinden van inhuur personeel naar eigen personeel (bijvoorbeeld inkoopbegeleiding). Personeel van derden bestaat uit flexibele inzet van specialisten en productiepersoneel noodzakelijk voor de bedrijfsvoering.

Overige bedrijfslasten

De stijging in de overige bedrijfslasten zijn berekend op basis van de inschatting van de nieuwe exploitatiekosten en het meerjaren onderhoudsplan in Houten. De verzekeringen (opstal-, inboedelverzekering) en belastingen (OZB) zullen sterk stijgen doordat het bedrijfspand in Houten een veel hogere waarde heeft dan de huidige twee panden in Leiden en Tiel. Daarnaast is bij het vertrek uit Leiden een nieuwe satellietlocatie voor monsternamen en logistiek voorzien in Zoeterwoude.

Goederen en diensten

Bij de ge- en verbruiksgoederen wordt een extra optimalisatieslag verwacht door de centralisatie en het hanteren van één centraal magazijn. De kosten voor energie zijn ingeschat op basis van verbruik van de technische installaties (inclusief WKO) in het gebouw, de huidige apparatuur en de opbrengst van de zonnepanelen. In 2024 zal een aanbesteding van het energiecontract plaatsvinden, waarna de tarieven weer voor een langere periode worden vastgezet. De nieuwe locatie in Houten is gasloos, derhalve geen gas verbruik.

De kosten voor automatisering stijgen in het kader van informatieveiligheid voor de opvolging van de BIO en de PEN-testen.

Uitbestedingen

Ten behoeve van externe uitgevoerde onderzoeken, veelal veroorzaakt door het feit dat het laboratorium niet is uitgerust voor alle gevraagde (specialistische) onderzoeken, wordt een bedrag begroot dat gerelateerd is aan de opgegeven meetvraag van de waterschappen. Mocht de werkelijke productie van uitbestede (specialistisch) analyses hoger zijn dan begroot, dan stijgt deze begrotingspost. Indien de meetvraag van de waterschappen substantieel afwijkt van de vooraf aangegeven inschatting, zal het additionele deel ook uitbesteed worden.

Kapitaallasten

Vanaf 2025 stijgen de kapitaallasten als gevolg van de afschrijvingen op het bedrijfspand en de rentelasten van de afgesloten leningen in de jaren 2022-2024. De afschrijvingen op de reguliere (niet nieuwbouw) activa vallen lager uit dan eerder begroot, aangezien er in de afgelopen jaren een relatief laag investeringsniveau is geweest in verband met de aanstaande centralisatie.

Onvoorziene lasten

In de businesscase centralisatie is bepaald dat tot en met 2025 het reguliere bedrag voor onvoorzien van 100.000 wordt opgehoogd tot 400.000 euro in verband met mogelijke kosten als gevolg van achterstallig onderhoud aan de panden in Leiden en Tiel. Aangezien de centralisatie in 2025 afgerond is, is het niet meer noodzakelijk deze extra kostenpost te voorzien. Gezien de groei van de organisatie en het feit dat AQUON niet beschikt over reserves om onvoorziene zaken op te vangen, zal de post onvoorzien vanaf 2025 op 200.000 gesteld worden. Met deze begrotingspost kunnen risico's, beschreven in de risicoparagraaf, worden gefinancierd.

7 PROGRAMMA EIGENAREN GR AQUON

7.1 BEGROTING VOOR PROGRAMMA 2: EIGENAREN GR AQUON

Programma 2 EIGENAARSDEEL	Begroting 2025	Begroting 2024	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023
** Deze exploitatiekosten betreffen de eenmalige kosten uit de BC "centralisatie" **					
PERONEELSLASTEN:					
salarissen	1.212.040	827.946	48.564	72.054	139.396
sociale lasten	148.671	228.931	13.488	21.069	40.841
overige personeelslasten	395.092	805.950	1.326	109.050	73.582
personeel van derden	283.236	82.169	770	117.831	15.994
PERONEELSLASTEN	2.039.039	1.944.996	64.148	320.004	269.813
Overige bedrijfslasten					
diensten van derden	114.614	231.722	0	18.278	35.386
OVERIGE BEDRIJFSLASTEN	114.614	231.722	0	18.278	35.386
Kapitaallasten					
Afschrijvingen	767.000	0	0	0	0
Rentelasten	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	767.000	0	0	0	0
Normale exploitatiekosten	2.920.653	2.176.718	64.148	338.282	305.199
Onvoorzien	300.000	1.100.000	0	0	0
Totaal lasten	3.220.653	3.276.718	64.148	338.282	305.199
Opbouw bestemmingsreserve	-1.375.117	-1.343.718	957.316	713.718	1.047.801
Totale kosten	1.845.536	1.933.000	1.021.464	1.052.000	1.353.000
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
Bijdrage waterschappen	1.845.536	1.933.000	1.021.464	1.052.000	1.353.000
** Deze kosten (7,2 mio) betreffen de eenmalige kosten uit de BC "centralisatie" **					

Tabel 6: Begroting programma 2: Eigenaarsdeel.

7.2 TOELICHTING OP DE BEGROTING EIGENAREN GR AQUON

De vermelde kosten in het programma 'Eigenaar GR' betreffen de kosten overgenomen uit de businesscase Centralisatie AQUON, versie 1.1 (november 2019). Andere kosten zijn niet aan de orde. AQUON heeft de begrote eenmalige projectkosten uit het plan geëgaliseerd over de jaren 2021-2025. Er zal in enkele gevallen uitloop van deze kosten zijn in de jaren 2026 en mogelijk 2027 wanneer het bijvoorbeeld een afbouwregeling inzake compensatie reiskosten of een mogelijke verplichting tot doorbetaling WW bij afvloeiing van personeel. Voor deze overloop van de kosten zal eind 2025 een voorziening worden gevormd ten laste van de bestemmingsreserve. Een totaaloverzicht van deze eenmalige projectkosten wordt in tabel 6 weergegeven. AQUON verwacht dat door de verhuizing naar Houten, enige (gewenste en ongewenste) personeelsfrictie gaat ontstaan. Deze kosten zijn in de businesscase globaal per jaar begroot, echter schuiven deze begrote uitgaven door in de tijd.

In 2023 is op basis van de bestaande personele bezetting een vlootshouw opgesteld. Dit vormt de basis voor de definitieve benodigde formatie en frictiekosten om de AQUON organisatie in 2025 klaar te zetten voor het voortzetten van de werkzaamheden op de locatie Houten met een basismetvraag van 17,2 miljoen verkooppunten.

In de periode 2021 tot en met 2023 zijn de kosten in het eigenarenprogramma aanzienlijk lager uitgevallen dan begroot. De verwachting is dat de frictiekosten zich voornamelijk zullen voordoen in de jaren 2024 en verder. Om deze reden zijn de totale kosten conform businesscase centralisatie (7,2 miljoen euro) voor de periode 2021 tot en met 2025 in stand gehouden en vindt de verschuiving zijn weerslag in de begroting 2025. In de kosten 'overige personeelskosten' is een hoge uitgave voor reistijdvergoeding personeel (aspect sociaal plan) opgenomen.

Onder de posten overige personeelslasten en personeel derden zijn de kosten ten behoeve van het cultuur-change-programma opgenomen.

AQUON werkt in de jaren 2021-2025 op verzoek van de waterschappen met een bestemmingsreserve. Deze reserve wordt gevoed door een vaste bijdrage van de deelnemende waterschappen. Dit betreft een bestemmingsreserve voor de te maken eenmalige kosten tijdens de nieuwbouw. Deze kosten kunnen zich voordoen gedurende het vijfjarig project. Daarnaast worden de geraamde eenmalige kosten ten aanzien van mogelijke afvloeiing personeel bij de waterschappen in rekening gebracht. De totale eenmalige kosten zijn begroot op 7,2 miljoen euro. De bijdrage zal gedurende deze jaren in rekening gebracht worden in het jaar dat deze kosten zich naar verwachting voordoen op basis van de businesscase. Na afronding van de centralisatie zal het eventuele restant van de bestemmingsreserve worden verrekend met de waterschappen. In de tabel op de volgende pagina worden de totale eenmalige kosten schematisch weergegeven. De hoogte van deze eenmalige kosten zijn geheel gelijk met de gepresenteerde informatie in de businesscase centralisatie.

Businesscase Centralisatie	Details van de eenmalige kosten zie overzicht 5 businesscase Centralisatie					
Eenmalige kosten:						
Compensatie reistijd (Sociaal Statuut)	645					
Change programma AQUON organisatie	700	>>>	Begeleiding herplaatsing personeel			200
Boekwaarde verliezen	767		Interne & externe communicatie			100
Verhuizen & Installeren	400		Stimulansprogramma personeel			100
Onvoorzien	1.400		Werving & selectie			100
Frictiekosten door herplaatsting personeel	3.293		Improductiviteit & overige			200
Totale eenmalige kosten	7.205					700
Verloop (begroting) van de eenmalige kosten	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Vastomlijnde eenmalige kosten nav Nieuwbouw						
Jaarlijkse inleg van waterschappen	783	783	783	783	780	3.912
Verwachte kosten, in het programmajaar	-300	-100	-300	-2.245	-967	-3.912
Saldo Mutatie	483	683	483	-1.462	-187	0
Saldo verloop bestemmingsreserve Nieuwbouw	483	1.166	1.649	187	0	
Geraamde eenmalige kosten frictie personeel	240	270	570	1.150	1.063	3.293
Totale eenmalige kosten per jaarlaag	1.023	1.053	1.353	1.933	1.843	7.205

Tabel 7: Totaaloverzicht eenmalige projectkosten (uit Business Case Centralisatie).

Bedragen x € 1.000.

8 KOSTENTOEREKENING EN BIJDRAGEREGELING

8.1 JAARLIJKSE EXPLOITATIEKOSTEN LABORATORIUM (PROGRAMMA 1)

ALGEMEEN

De reguliere exploitatiekosten worden ingedeeld naar vaste kosten en variabele kosten in het betreffende jaar. Deze vaste en variabele kosten hebben een eigen basisberekening in de bijdragerегeling. De bijdrage van een individueel waterschap bestaat daarmee uit een aandeel in de vaste kosten en een aandeel in de variabele kosten. De opbrengsten door derden wordt in mindering gebracht op de jaarlijkse reguliere exploitatiekosten. Het geheel van de resterende reguliere bedrijfskosten in het jaar wordt vervolgens geheel door de (negen) deelnemende waterschappen bijgedragen.

DE KOSTENVERDELING

De vaste kosten zijn de kosten van de bedrijfsinrichting en deze kostencategorie wordt verondersteld 75 procent van de normale reguliere exploitatiekosten van het jaar te zijn. In tegenstelling tot de vaste kosten bewegen de variabele kosten mee met de jaarlijkse productie en deze worden verondersteld 25 procent van de reguliere exploitatiekosten van het jaar te zijn.

CONSEQUENTIES VOOR EEN INDIVIDUEEL WATERSCHAP

Elk waterschap draagt een percentage van de vaste kosten bij. Het percentage aan vaste kosten dat een individueel waterschap bijdraagt, is afhankelijk van de gemiddelde afgenomen productie in de drie afgesloten jaren voorafgaand aan het desbetreffende verslagjaar. Het verhoudingscijfer van deze drie jaren productie ten opzichte van de totale productie in hetzelfde tijdvak (opgenomen in de meest recente jaarrekening) geeft het relatieve kostenaandeel van een individueel waterschap.

De variabele kosten worden in verhouding van de werkelijke afgenomen productie in het desbetreffende verslagjaar toegerekend aan een individueel deelnemend waterschap.

8.2 KOSTEN EIGENAREN (PROGRAMMA 2)

De eenmalige frictiekosten naar aanleiding van de centralisatie van AQUON zijn in het programma Eigenaren GR opgenomen. Deze kosten, die over een aantal jaren zijn geëgaliseerd, worden doorberekend op dezelfde wijze als de vaste inrichtingskosten (3-jaars, voortschrijdend gemiddelde, vermeld in de meest recente jaarstukken). Door middel van deze berekeningswijze betaalt elk waterschap een percentage van de programmabegroting Eigenaar GR AQUON.

Het saldo per jaar wordt toegevoegd danwel onttrokken aan de bestemmingsreserve centralisatie. Mocht de bestemmingsreserve niet afdoende zijn dan betaalt ieder waterschap relatief hetzelfde deel bij (conform dezelfde verdeelsleutel). Andersom werkt het hetzelfde: mocht de bestemmingsreserve na de realisatie een overschot bevatten, dan wordt dit surplus terugbetaald aan de desbetreffende waterschappen.

9 PARAGRAFEN

WETTELIJKE PARAGRAFEN

Overeenkomstig het waterschapbesluit artikel 4.11 zijn in de programmabegroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2029 de paragrafen opgenomen welke verplicht zijn te vermelden. Met deze paragrafen wordt bereikt dat de uitgangspunten, de hoofdlijnen van het (nieuwe) beleid met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, evenals de financiële gevolgen van dat beleid worden verankerd.

UITGANGSPUNTEN EN NORMEN

In de opzet van de begroting 2025 is geen structurele verandering in de opzet van begroten doorgevoerd. AQUON kent vanaf het begrotingsjaar 2016 twee programmabegrotingen. De eerste programmabegroting wordt 'Laboratorium AQUON' genoemd en het tweede programma 'Eigenaar GR AQUON'. In deze begroting 2025 wordt ook de meerjarenraming 2026-2029 in beeld gebracht.

Vanaf het jaar 2017 valt AQUON onder de reguliere vennootschapsbelasting. In de begroting 2025 worden een winstberekening en afdracht vennootschapsbelasting gemaakt voor de omzet voor derden. De activiteiten vanuit het samenwerkingsverband (ten behoeve van de deelnemende waterschappen) zijn vrijgesteld van deze belasting.

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

In de programmabegroting 2025 is een bedrag van 200.000 euro als incidentele lasten voorzien.

ONTTREKING AAN OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES EN VOORZIENINGEN

Aan het eind van het jaar 2025 heeft AQUON een bestemmingsreserve ten behoeve van de voorziene relatief hoge eenmalige kosten in verband met de centralisatie in de jaren tot en met 2025. In de programmabegroting Eigenaren wordt deze kostenpost verder geduid.

WATERSCHAPSBELASTING

AQUON int geen belastingen en daarom is deze paragraaf niet van toepassing.

WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOPROFILERING

AQUON kent geen (algemene) reserves. Voor wat betreft de financiële risico's geldt dat de deelnemers van de GR AQUON aansprakelijk zijn voor de niet afgedekte risico's.

In het begrotingsjaar 2025 en in de meerjarenraming 2026-2029 is op de mogelijke financiële risico's zo adequaat mogelijk geanticipeerd. AQUON heeft vanuit een kwantitatieve risicoanalyse vastgesteld dat er inderdaad risico's met een financieel effect zijn. De belangrijkste risico's met een financieel effect zijn:

- Toename in gevraagde dienstverlening van waterschappen waartoe het laboratorium AQUON niet is ingericht. Deze diensten worden uitbesteed aan partners. AQUON heeft zo goed als mogelijk samen met de waterschappen deze dienstverlening geïnventariseerd en daaruit volgend eenzelfde kostenniveau gehanteerd als in 2024. Het toe te passen verrekensysteem voorziet in eventuele meer-productie zodat deze door de veroorzaker wordt betaald.

-
- In de risicoparaagraaf wordt uitgebreid stil gestaan bij deze en andere risico's. Voor eventuele andere risico's is een begrotingspost onvoorzien opgenomen.

FINANCIERING

In 2011 en 2013 zijn vanwege de aanschaf van de panden leningen aangetrokken. Verder zijn er in 2023 en 2024 nieuwe leningen aangetrokken voor de nieuwbouw. Deze langlopende leningen, inclusief kortlopende faciliteiten, leiden niet tot een herziening van de leningenportefeuille voor het begrotingsjaar 2025. Verwacht wordt dat de reguliere financieringsbehoefte in het jaar 2025 geheel in het huidige financieringsarrangement met de bankinstelling past.

VERBONDEN PARTIJEN

AQUON kent geen verbonden partijen. Deze paraagraaf is niet van toepassing.

KAPITAALGOEDEREN

AQUON is met haar specifieke apparatuur een kapitaalintensieve organisatie en wenst efficiëntie door te voeren en continuïteit te borgen in haar operationele processen. Hiervoor dient AQUON voortdurend te investeren in haar reguliere bedrijfsvoering. Verouderde laboratoriumapparatuur wordt vervangen om het gewenste kwaliteitsniveau te behouden. Robotisering en vergaande automatisering zijn nodig om de efficiëntieverbeteringen en slimmere processen en methoden te ondersteunen. Nieuwe technologieën vervangen (deels) de bestaande methoden, waarmee een toekomstbestendig AQUON wordt gerealiseerd.

Het benodigd investeringsniveau 2025 tot en met 2027 ten behoeve van de operationele activiteiten wordt op 4,0 miljoen euro per twee begrotingsjaren voorzien. Een investering vergt veel onderzoek vooraf, veroorzaakt door sterke verbeteringen in technologie. Hierdoor is het complex te voorspellen in welk begrotingsjaar een investering valt. Daarnaast is jaarlijks ongeveer 0,7 miljoen euro investeringsruimte nodig voor facilitaire en ICT-ontwikkelingen.

AQUON kent geen investeringsstatuut aangezien zij regulier een beperkte mate van investeringen kent. Een vervanging van een laboratoriuminstrument betekent veelal een project waar een langere doorlooptijd mee is gemoeid. In 2025 worden een beperkt aantal investeringsprojecten voorzien. Voorafgaand aan vervanging wordt een operationele businesscase uitgewerkt. De vermelde ontwikkelingen geven daarbij richting.

BEDRIJFSVOERING

AQUON verstaat onder bedrijfsvoering het geheel van interne organisatieonderdelen en processen die ondersteunend zijn aan de primaire processen.

EMU – SALDO

In het kader van een verantwoorde ontwikkeling van de economie en het monetaire stelsel binnen de landen die deelnemen aan de Economisch en Monetaire Unie (EU) zijn afspraken gemaakt over het overheidstekort. Binnen de overheid van Nederland is het aanvaardbaar het tekort te verdelen over het Rijk en de decentrale overheden. In principe zal het exploitatietekort van AQUON elk jaar 0 zijn, omdat alle netto kosten worden doorberekend aan de deelnemers. Het EMU-saldo kan hoger of lager zijn dan 0, door investeringen, afschrijvingen en de invloed van reserves en voorzieningen. AQUON rapporteert het EMU-saldo, dat op landelijk niveau samengevoegd wordt en aan de norm wordt getoetst.

Onderstaand is het verwachte EMU-saldo voor 2025 weergegeven:

Verwacht EMU-saldo 2025		
Vervangingsinvesteringen per 3 jaren (2025/2027) 7,5 miljoen	-2.500.000	
Facilitaire en ICT & data ontwikkelingen	-1.000.000	
Investeringen Sensoring inclusief ICT	-1.200.000	
<i>Bruto investeringsuitgaven</i>		-4.700.000
Afschrijvingen en waardeverminderingen		3.810.000
EMU saldo		-890.000

Tabel 8: EMU-saldo in euro.

WET NORMERING TOPINKOMENS

Onderstaand is een overzicht met actuele informatie van de samenstelling van het bestuur en directie opgenomen.

Naam topfunctionaris	Functie
Dhr. J.K. Bouma	Directeur
Dhr. P.H. Daverveldt	Onafhankelijk voorzitter
Mevr. N.M. van Zoelen	Bestuurder
Dhr. H. Schouffoer	Bestuurder
Mevr. S. de Zoeten	Bestuurder
Dhr. P. van der Eijk	Bestuurder
Dhr. F. Tijhof	Bestuurder
Mevr. M. Boons	Bestuurder
Dhr. P. Ouwendijk	Bestuurder
Dhr. J. Verdoold	Bestuurder
Mevr. A. Hagenaars	Bestuurder

Tabel 9: Overzicht actuele informatie in kader van Wet Normering Topinkomens.

10 RISICOMANAGEMENT

Vooruitlopend op de rechtmatigheidsverantwoording 2025 wordt het in beeld brengen van de belangrijkste en gesignaleerde risico's geïntensiveerd. Er komen voortdurend, ook door voortschrijdend inzicht, nieuwe risico's op AQUON af. AQUON heeft een financiële vertaling gemaakt voor haar risico's. Onder meer is een verhoogde kostenpost onvoorzien opgenomen. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste risico's en de genomen beheersingsmaatregelen met betrekking tot de volgende aspecten beschreven:

- Bestuurlijke aspecten
- Locatie aspecten
- Organisatorische aspecten
- Personele aspecten

RISICO'S - BESTUURLIJKE ASPECTEN

RISICO	BEHEERSINGSMATREGEL
Continuïteit AQUON in gevaar door uittreden van deelnemende waterschappen	In de GR 2018 is een uittreedregeling opgenomen die continuïteit AQUON borgt
Bestuurlijke verandering: consequenties koers	Met het besluiten tot AQUON 2.0 hebben de eigenaren aangegeven dat zij de nieuwe strategie en beleidslijnen ondersteunen en onderschrijven. AQUON heeft een zorgvuldig besluitvormingsproces, bestuursleden worden vooraf goed geïnformeerd over effecten van wijzigingen in de strategie.
Negen waterschappen niet op één lijn	Door middel van periodieke werksessies en thema-bijeenkomsten vindt toetsing en herijking van de integrale strategie plaats zodat een gezamenlijke visie op de toekomst blijft bestaan.

Tabel 10: Risico's - bestuurlijke aspecten.

RISICO'S - LOCATIE ASPECTEN

RISICO	BEHEERSINGSMATREGEEL
Compensatie medewerkers (reistijd/verhuiskostenregeling naar nieuwe locatie) is ruimer dan in businesscase berekend	In de frictiekosten is beperkt rekening gehouden met een hogere compensatie. Goede afspraken maken met vakbonden, OR en personeel.
Uitgangspunten businesscase raken achterhaald	Goed projectmanagement, tijdige bijsturing en her-calcuatie van de plannen is noodzakelijk. In 2021 heeft na intensief overleg tussen de platformen en bestuur een scope aanpassing van 13 miljoen verkooppunten naar 17,2 miljoen verkooppunten als basis van de realisatie van het pand plaatsgevonden.
Prijsstijgingen zorgen voor hoge kosten realisatie centralisatie	Inmiddels is het bouw vergevorderd, en is zicht op de grootste meer- en minderwerkposten. Door intensief overleg met de bouwkostenadviseur en transparante communicatie met de platformen en bestuur worden de actuele informatie en verwachtingen steeds gedeeld.
Renterisico	Het risico van stijgende rentes is moeilijk te mitigeren, er mag niet gespeculeerd worden op rentestijgingen en/of dalingen. Bij het aangaan van de leningen ten behoeve van de financiering zullen de verschillende opties worden besproken met het dagelijks bestuur en hierbij zal de renterisiconorm in acht worden genomen. Op dit moment zijn voor 85% van de financiering reeds leningen afgesloten.

Tabel 11: Risico's - locatie aspecten.

RISICO'S - ORGANISATORISCHE ASPECTEN

RISICO	BEHEERSINGSMATREGEL
Werkmethodes en/of werkpakketten wijzigen	Frequent contact en overleg met waterbeheerders (klant) zorgt dat AQUON hier tijdig op kan inspelen.
Verbreding van analysepakket (andere stoffen, geïntegreerd onderzoek ontwikkelt verder) zorgt dat AQUON hier niet klaar voor is	AQUON heeft een innovatiemanager in dienst, en heeft daarnaast strategische kennis- en uitvoeringspartners om snel te kunnen inspelen op ontwikkelingen.
AQUON kan ontwikkelingen in automatisering complexiteit technologie niet aan	Door middel van het SPP inspelen op vereiste professionaliteit (opleiding en -niveau), een goede make/buy afweging en regie op uitbesteed werk. Daarnaast is een passend (oplopend) investeringsniveau in IT een vereiste voor de toekomst. Hiervoor moet voldoende financieel draagvlak gecreëerd worden.
Financieel risico van een productiedaling en/of productiestijging	Het kosten-verrekeningsysteem voor de deelnemende waterschappen geeft antwoord op een individuele productieverandering. Een deelnemend waterschap staat voor drie jaar borg voor het relatieve aandeel in de vaste kosten.
Capaciteitsrisico bij productie daling en/of productiestijging	Bij duurzame verandering van meetvraag iserschikking noodzakelijk. AQUON kan flexibel op- of afschalen door continu een afweging tussen make-buy or ally te maken.
Accreditatie verlies	AQUON schakelt de RvA in om de kwaliteitsnormen te blijven behalen. Kwaliteit coördinatoren binnen AQUON signaleren afwijkingen en maken deze zichtbaar in evaluaties.
Kwaliteitsverschil strategische operationele partners	AQUON beoordeelt de kwaliteit van de opgeleverde analyses door de leveranciers conform de door haar geldende kwaliteitseisen.
Informatieveiligheid (cybercriminaliteit)	Informatieveiligheid is ondergebracht in een aparte portefeuille en is daarmee een vast onderwerp voor de vergaderingen van het dagelijks bestuur. In 2023 zijn de resultaten van de BIO-meting ontvangen en is een PEN-test uitgevoerd. Op basis van deze resultaten zijn acties in gang gezet en dit zal input vormen voor een roadmap voor informatie-veiligheid.
Innovatiekracht neemt af door druk op prijs per verkooppunt	AQUON financiert haar innovaties binnen het programma laboratorium met de huidige operatie. Bij een mogelijke stagnatie van de meetvraag en/of te hoge stijging van de prijzen staat dit onder druk omdat innovaties dan teveel op de prijs per VP drukken. Om het gewenste niveau van innovatie te blijven vasthouden is stabiliteit en groei van de meetvraag een voorwaarde.

Tabel 12: Risico's - organisatorische aspecten.

RISICO'S - PERSONELE ASPECTEN

RISICO	BEHEERSINGSMATREGEEL
Personeelsverloop (mede als gevolg van centralisatie): Kennis en productieverlies	Vooraf voor specialistische en hydrobiologische onderzoeken is het van belang dat kennis wordt behouden. Voor medewerkers worden maatregelen uitgewerkt zodat kennisbehoud centraal staat. De managers hebben hiervoor een strategische personeelsplanning voor hun team opgesteld met mitigerende maatregelen.
Personeelstekort door arbeidsmarkt onder druk	In 2023 heeft AQUON het proces van het actualiseren en wegen van haar functiebeschrijvingen volgens het FuWater afgerond. Hierbij zijn de beschrijvingen waar mogelijk zoveel mogelijk generiek gemaakt. Op deze manier sluit AQUON aan bij de uniformiteit van de waterschappen.
Veranderende meetvraag: onvoldoende kennis en expertise medewerkers	AQUON stelt een opleidingsbudget beschikbaar voor haar medewerkers om zich bij te scholen en verder te ontwikkelen. Daarnaast worden intern ook medewerkers opgeleid om op een hoger ervaringsniveau te kunnen functioneren.
Uitvalrisico expertrollen (directie/ management)	Binnen het managementteam is er voor de korte termijn vervanging een horizontale vervanging afgesproken.

Tabel 12: Risico's - personele aspecten.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

BIJDRAGEREGELING EN KOSTENVERDELING

TOELICHTING OP BEREKENING BIJDRAGEREGELING

Programma 1: Laboratorium

De vaste kosten van de AQUON-organisatie (75 procent) worden verrekend op basis van de gerealiseerde productie van de afgelopen jaren (driejaarsgemiddelde) voorafgaand aan het desbetreffende jaar. Het driejaar- gemiddelde kan worden berekend aan de hand van de tabel met gerealiseerde en te verwachten productie. In bijlage 1 is de opgegeven productieverwachting opgenomen; bij de definitieve jaarafrekening worden deze aantallen vervangen door de werkelijke productieaantallen.

Programma 2: Eigenaren GR AQUON

De kostenverrekening van het eigenaarsdeel vindt plaats op basis van de relatieve gerealiseerde productie van de afgelopen drie jaren.

BIJDRAGE PER WATERSCHAP IN DE JAREN 2025-2029

Bijdrage regeling Programma 1								
2025	Totale kosten in dit programma: 38.948					NRS		
	Vaste kosten		Variabele kosten			Kosten excl. COVID	Afrekening COVID	Totale kosten
	Procent	Bedrag	Productie	Procent	Bedrag			
Aa en Maas	11,6%	3.394	2.000.000	11,6%	1.129	4.523	73	4.596
Brabantse Delta	10,4%	3.034	1.751.727	10,2%	989	4.022	153	4.176
De Dommel	8,3%	2.428	1.500.170	8,7%	847	3.274	73	3.348
Delfland	8,7%	2.546	1.585.238	9,2%	895	3.441	47	3.488
Hollandse Delta	15,0%	4.374	2.638.813	15,3%	1.489	5.863	187	6.050
Rijnland	16,1%	4.691	3.090.000	17,9%	1.744	6.435	193	6.628
Rivierenland	15,1%	4.421	2.338.550	13,6%	1.320	5.741	280	6.021
Schieland en de Kr	6,8%	1.981	892.500	5,2%	504	2.484	80	2.564
Stichtse Rijnlanden	8,0%	2.342	1.455.000	8,4%	821	3.163	147	3.310
Totaal	100,0%	29.211	17.251.998	100,0%	9.737	38.948	1.233	40.181

Kostenverdeling (Eigenaar GR AQUON) Programma 2				Totale kosten
Totale kosten in dit programma: 1.846				2025
	Procent	Kosten	Totaal	Totaal
Aa en Maas	11,6%	215	215	4.811
Brabantse Delta	10,4%	192	192	4.367
De Dommel	8,3%	153	153	3.501
Delfland	8,7%	161	161	3.649
Hollandse Delta	15,0%	276	276	6.326
Rijnland	16,1%	296	296	6.925
Rivierenland	15,1%	279	279	6.300
Schieland en de Kr	6,8%	125	125	2.689
Stichtse Rijnlanden	8,0%	148	148	3.458
Totaal	100,0%	1846	1.846	42.027

2026	Totale kosten in dit programma: 40.207					NRS		
	Vaste kosten		Variabele kosten			Kosten excl. COVID	Afrekening COVID	Totale kosten
	Procent	Bedrag	Productie	Procent	Bedrag			
Aa en Maas	11,5%	3.478	1.965.000	11,6%	1.161	4.640	75	4.715
Brabantse Delta	10,8%	3.245	1.751.727	10,3%	1.035	4.281	157	4.438
De Dommel	8,6%	2.599	1.484.000	8,7%	877	3.476	75	3.551
Delfland	8,8%	2.656	1.554.982	9,1%	919	3.575	48	3.623
Hollandse Delta	14,3%	4.304	2.639.288	15,5%	1.560	5.864	191	6.055
Rijnland	16,6%	5.010	2.950.000	17,3%	1.744	6.754	198	6.952
Rivierenland	14,4%	4.353	2.313.550	13,6%	1.367	5.721	287	6.008
Schieland en de Kr	6,6%	1.982	892.500	5,2%	528	2.509	82	2.591
Stichtse Rijnlanden	8,4%	2.528	1.455.000	8,6%	860	3.388	150	3.538
Totaal	100,0%	30.156	17.006.047	100,0%	10.052	40.207	1.263	41.471

2027	Totale kosten in dit programma: 41.656					NRS		
	Vaste kosten		Variabele kosten			Kosten excl. COVID	Afrekening COVID	Totale kosten
	Procent	Bedrag	Productie	Procent	Bedrag			
Aa en Maas	11,6%	3.610	1.970.000	11,9%	1.235	4.845	77	4.922
Brabantse Delta	10,5%	3.292	1.751.727	10,5%	1.098	4.390	161	4.551
De Dommel	8,5%	2.662	1.519.000	9,1%	952	3.614	77	3.691
Delfland	9,1%	2.855	1.636.595	9,9%	1.026	3.881	49	3.930
Hollandse Delta	14,9%	4.654	2.159.457	13,0%	1.354	6.008	196	6.204
Rijnland	16,8%	5.245	2.910.000	17,5%	1.824	7.069	203	7.272
Rivierenland	14,2%	4.449	2.318.550	14,0%	1.453	5.903	294	6.197
Schieland en de Kr	5,9%	1.856	892.500	5,4%	559	2.416	84	2.500
Stichtse Rijnlanden	8,4%	2.619	1.455.000	8,8%	912	3.531	154	3.685
Totaal	100,0%	31.242	16.612.829	100,0%	10.414	41.656	1.295	42.951

2028	Totale kosten in dit programma: 42.955					NRS		
	Vaste kosten		Variabele kosten			Kosten excl. COVID	Afrekening COVID	Totale kosten
	Procent	Bedrag	Productie	Procent	Bedrag			
Aa en Maas	11,7%	3.772	1.975.000	11,9%	1.279	5.051	79	5.130
Brabantse Delta	10,3%	3.333	1.751.727	10,6%	1.135	4.467	165	4.632
De Dommel	8,9%	2.859	1.519.000	9,2%	984	3.843	79	3.922
Delfland	8,9%	2.863	1.468.866	8,9%	951	3.814	50	3.864
Hollandse Delta	15,0%	4.847	2.281.251	13,8%	1.477	6.324	201	6.525
Rijnland	17,5%	5.626	2.920.000	17,6%	1.891	7.517	208	7.725
Rivierenland	13,8%	4.436	2.317.550	14,0%	1.501	5.937	301	6.238
Schieland en de Kr	5,3%	1.705	892.500	5,4%	578	2.283	86	2.369
Stichtse Rijnlanden	8,6%	2.776	1.455.000	8,8%	942	3.719	158	3.877
Totaal	100,0%	32.216	16.580.894	100,0%	10.739	42.955	1.327	44.282

2029	Totale kosten in dit programma: 44.033					NRS		
	Vaste kosten		Variabele kosten			Kosten excl. COVID	Afrekening COVID	Totale kosten
	Procent	Bedrag	Productie	Procent	Bedrag			
Aa en Maas	11,7%	3.853	1.975.000	11,9%	1.310	5.163	81	5.244
Brabantse Delta	10,3%	3.412	1.751.727	10,6%	1.162	4.574	169	4.743
De Dommel	8,9%	2.923	1.519.000	9,2%	1.008	3.931	81	4.012
Delfland	9,4%	3.101	1.468.866	8,9%	975	4.076	51	4.127
Hollandse Delta	14,6%	4.828	2.281.046	13,7%	1.513	6.342	206	6.548
Rijnland	17,6%	5.810	2.930.000	17,7%	1.944	7.754	213	7.968
Rivierenland	13,7%	4.525	2.318.550	14,0%	1.538	6.064	309	6.372
Schieland en de Kr	5,3%	1.738	892.500	5,4%	592	2.330	88	2.419
Stichtse Rijnlanden	8,6%	2.834	1.455.000	8,8%	965	3.799	162	3.961
Totaal	100,0%	33.025	16.591.689	100,0%	11.008	44.033	1.361	45.394

BIJLAGE 2

VERIFICATIE BUSINESS CASE CENTRALISATIE

TOELICHTING OP PUNTPRIJSONTWIKKELING TEN OPZICHTE VAN BUSINESS CASE CENTRALISATIE

Bij het vaststellen van de business case centralisatie is gekozen voor een nieuw te realiseren 1-laags laboratorium centraal in Nederland. Hierbij zou op basis van de doorrekening in de business case voor 2025 (na centralisatie) een prijs per verkooppunt gerealiseerd worden van **1,99 euro** bij een werkomvang van 13 miljoen verkooppunten. De volgende uitgangspunten zijn hierbij gehanteerd:

- Salarisstijging van 2,5 % per jaar
- Prijsindex 1 % per jaar
- Rente van af te sluiten leningen 1,5 % per jaar
- Investing is exclusief duurzaamheid, dit kan nog leiden tot 20% meer investering

Bij een doorrekening van dezelfde business case, maar nu met de werkelijke salarisstijgingen, prijsindex en rente op leningen komt de herberekening van de prijs per verkooppunt bij een werkomvang van 13 miljoen punten in 2025 uit op een niveau van **2,31 euro**. De volgende variabelen zijn dan gehanteerd:

- Salarisstijging van 2,5 % per jaar
 - 2020+2021 2,5 % per jaar
 - 2022 tm 2024 op basis van werkelijke stijging
 - 2025 op basis van macro economische verkenningen (zoals in kaderbrief benoemd)
- Prijsindex op basis van werkelijkheid
(2020: 2% | 2021: 2% | 2022: 3% | 2023: 10% | 2024: 3,8% | 2025: 3,6%)
- Rente leningen 3,3 % per jaar

Indien hierbij de duurzaamheidswensen worden verwerkt van 20% van de investeringswaarde, zijnde 5 miljoen euro (25 mln euro excl grond x 20%), zal dit nog leiden tot een extra stijging van de prijs per verkooppunt als gevolg van afschrijving en rente van 2,8 cent per verkooppunt. De herrekende prijs per verkooppunt op basis van de businesscase met 13 miljoen verkooppunten en een duurzame variant zal derhalve uitkomen op **2,34 euro**. In de programmabegroting van 2025 wordt bij een werkomvang van 17,7 miljoen verkooppunten een prijs per verkooppunt begroot van **2,26 euro**. Hiermee is bovenop de belofte uit de businesscase een extra efficiëncyslag gemaakt als gevolg van schaalgrootte voordelen.

PROGRAMMABEGROTING 2025
BEGROTING 2025 EN DE MEERJARENRAMING 2026-2029

MAART 2024
